

Desordre d'ordes

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que l'historiador Esteve Barelles, que el 1600 publica el llibre *Centuria*, era religiós dominicà. Segons la seva biògrafa, Virgínia Costafreda Puigpinós, i l'estudiosa Eulàlia Miralles, era frare franciscà i, com diuen els historiadors de l'orde, va exercir el càrrec de guardià del convent franciscà de Jesús, de Lleida.

Retallades a la formatgeria

L'Émile d'*El gat* entra a la formatgeria quan la seva dona, Marguerite, paga a la caixa. El que escriu Simenon tot seguit, abans que Émile no demani quin formatge vol, desapareix de la versió Quaderns Crema-Lluís Maria Todó. Són aquestes dues frases: "No havia vist el que ella havia comprat. Sabia només que havia costat dos francs amb quaranta-cinc".

Un sac misteriós

Segons labutxaca-Salvador Oliva, en Sasha treu un pastís del sac, se'n va a buscar un plat i una ganiveta i tot seguit l'Alícia comenta que no es pot afigurar com poden sortir tantes coses del sac. Tantes coses, si només n'ha tret un pastís? El misteri es resol llegint l'original. Sasha, a més del pastís, en treu el plat i la ganiveta, no va pas a buscar-los ("he got out a dish and carving-knife").

Inèdit fals de Harold Pinter

Maria Gené Gil, traductora d'*El club de lectura del final de la teva vida*, de Will Schwalbe, afegeix entre claudàtors la traducció literal dels títols inèdits en català. Ho fa amb *The Caretaker* [*El vigilant*], de Harold Pinter, peça que Bromera ha publicat amb el títol *El porter*.

Expressió impossible

Els lingüistes del DIEC2 han creat una frase impossible. A l'entrada "farcir" han afegit aquest exemple: "Un braç de gitano farcit de crema". La gent diu "un braç de gitano de crema", perquè tots els braços de gitano són farcits.

La llengua lírica de Narcís Comadira accentua la febre eròtica del Càntic dels Càntics de Salomó

El poeta Narcís Comadira (Girona, 1942) ha publicat una nova versió del Càntic dels Càntics de Salomó que posa en el primer pla el seu component eròtic, a través d'una llengua fluida i natural, allunyada de la cotilla de la rima i sense que el vers caigui mai –a diferència d'altres versions del text i del que fan molts poetes– en la "prosa retallada", adverteix el traductor, per al qual les traduccions massa edulcorades li semblen emmascaradores, fins i tot castradores de tot sentit seriosament profund.

Comadira ha partit d'una nova traducció literal de l'hebreu realitzada per Joan Ferrer (Calella. Maresme, 1960), doctor en filologia semítica i professor de Sagrada Escripura de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona i de la Universitat de la mateixa ciutat. A més de les introduccions de cadascun dels dos responsables de l'edició, el volum, publicat per Fragmenta Editorial, s'enriqueix amb un "Assaig de lectura", signat per Joan Ferrer, que ajuda el lector a interpretar convenientment el text. L'edició és bilingüe. Vuit dibuixos de Narcís Comadira il·lustren el llibre.

Narcís Comadira i Joan Ferrer, responsables de la nova edició del Càntic dels Càntics de Salomó.

Potser més d'un pot pensar, hi adverteix Comadira,

"que faig del poema una lectura excessivament eròtica, però crec que aquesta és la lectura primera del text", perquè "l'amor del Càntic és d'entrada un amor físic, sense cap dissimulació de la fisiologia" i "és aquesta carnalitat la que fa possible tota lectura simbòlica i al·legòrica del text, tota lectura espiritual, teològica i mística".

"Si un dia –conclou– la Paraula es va fer carn, el Cant dels Càntics ens presenta aquesta carn en tota la seva magnífica realitat, amb la joia profunda d'aquesta realitat, en tota la seva esplendor".

Comadira va teixir el seu text amb la seva llengua "com a senyora i majora, amb la seva idiosincràsia", però també sempre "amb el meu ús personal d'aquesta llengua, amb les meves paraules preferides, amb el meu batec líric, amb la meua idea de com volia que fos aquest Càntic, idea confegida amb una notable dosi de nostàlgia", de nostàlgia "d'aquella vella emoció adolescent de quan vaig descobrir el poema".

Joan Ferrer recorda en la seva introducció que el Càntic és el poema d'amor potser més celebrat de tota la història de la literatura universal, una col·lecció de poemes d'amor, en forma de diàleg, que competeix fins i tot amb els versos més sensuais del gran poeta anglès John Donne.

En català en tenim diverses versions. La del pare Pius Tragan, a la Bíblia de Montserrat és, segons Comadira, preciosa, però la de la Bíblia Interconfessional és, pensa, un pèl massa freda. Totes dues les ha tingut en compte Comadira quan s'ha trobat amb punts difícils, conjuntament amb una tercera, la del Foment de Pietat. També n'ha consultat de franceses, llatines i italianes. En canvi, no ha volgut rellegir les de fra Luis de León, Jacint Verdaguer o Carles Riba, perquè no volia que poguessin influir-lo, sobretot les dues darreres.

Lluís Bonada